

עַנַג שַׁבַּת

פרשת: בחוקותי - במדבר - חג השבועות

כ"ו באייר ה'תשע"ה (15.05.2015) יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים (שנה עשרים ותשע) עלון מס' 16 (1140)

מועדי השבת בחוקותי

ער"ש מוצ"ש

י-ם	18.53	20.10
ת"א	19.09	20.12
חיפה	19.01	20.14
ב"ש	19.10	20.11
אילת	19.03	20.09

זמני היום והלימודים היומיים:

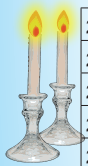
משבת בחוקותי - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.53 - 3.58
זמן הנחת תפילין	4.50 - 4.54
הנץ החמה (מישור)	5.40 - 5.44
הנץ החמה (הנראה)	5.43 - 5.48
ס"ז ק"ש מג"א	8.15 - 8.18
חצות היום	12.38 - 12.37
מנחה גדולה	13.13 - 13.12
שקיעת החמה	19.35 - 19.31
צאת הכוכבים ב'	20.25 - 20.21

דף יומי: כתובות קג - קט

מועדי השבת במדבר וחג השבועות

ער"ש מוצ"ש מוצ"ח

י-ם	18.58	20.15	20.16
ת"א	19.13	20.18	20.19
חיפה	19.06	20.19	20.20
ב"ש	19.14	20.16	20.17
אילת	19.07	20.14	20.15

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת במדבר - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.47 - 3.52
זמן הנחת תפילין	4.47 - 4.50
הנץ החמה (מישור)	5.37 - 5.40
הנץ החמה (הנראה)	5.40 - 5.42
ס"ז ק"ש מג"א	8.13 - 8.15
חצות היום	12.38 - 12.38
מנחה גדולה	13.14 - 13.13
שקיעת החמה	19.40 - 19.36
צאת הכוכבים ב'	20.30 - 20.26

דף יומי: כתובות קי - נדרים ה

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
 לדוגמה: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
 את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מודעות בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.co.il
 ב"מדעי יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובות: רח' בלוד 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smuladv@netvision.net.il
 עיצוב: חנואל שפיצברג 054-6695400

לקראת 'ענג שבת' ולכל בית ישראל ברכת "חג שבועות שמח!"

אין אחד שפטור

פרשת במדבר פותחת במפקד של בני ישראל במדבר בשנה השניה. הפרשנים העלו שאלות נוקבות בדבר מטרתו של המפקד ומה הצורך בו, שכן רק לפני פחות משנה נערך מפקד דומה? זאת ועוד, מניין הפקודים זהה בשני המפקדים. אולם ברצוני דוקא להתמקד בסיבת העדרם של הלויים ממניין הפקודים וכפי הנאמר (במדבר א, מו): **'וַיְהִי כָּל הַפְּקֻדִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְחֲמִשָּׁתַּיִם וְהַלְוִיִּם לַמִּטָּה אֲבֹתָם לֹא הִתְּפַקְדוּ בַתּוֹכָם** הרמב"ן מסביר, ש'משה לא מנח' את הלויים משום שלא היה להם נשיא ולאחר מכן קבל הסכמה מהקב"ה, שלא יכלול אותם במנין העם. אולם נראה יותר, שהלויים לא נכללו במפקד משום שאין להם כל זיקה למטרות המפקד. אחת ממטרותיו המובהקות של המפקד היה למנות את אותם, שראויים לצאת למלחמה והלויים לא נכללו בצבא העם. הקב"ה ציווה את משה למנות את הלויים בפני עצמם בתחילה את אלו שמעל גיל חודש (גד-לט) ולאחר מכן נערך גם מפקד הקשור לגיל העבודה של הלויים (דא). גם במפקד שנערך בשנת הארבעים שמטרתו היה כדי להנחיל את העם בארץ ישראל לא נכללו הלויים משום שהם לא נחלו את הארץ וממילא לא היה צורך למנותם.

העדרם של הלויים בשני המפקדים אינו מקרי. יתכן ובשל תפקידם המרכזי במשכן ובמקדש נפטרו מכל מצות ירושת הארץ. נקודה זו מבוארת ברמב"ם הלכות שמיטה ויובל (יג,ב):

'ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל וביזיתה עם אחיו מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים שנאמר יורו משפטיו ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם...'
 הלויים הם חיל השם ויש למנוע מהם כל עיסוק הכרוך במלחמה או בירושת הארץ. הרמב"ם בהלכה הבאה החותמת את הלכות שמיטה ויובל מרחיב את הפטור: 'ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים...'
 לא רק שבט לוי נפטר משירות צבאי אלא אף אנשים רמי מעלה השקועים ברוח ה' ספק בני אדם ספק מלאכים, שמתוקף עיסוקם הרוחני הם נחשבים כקדושים יש להסיר מהם את חובות המלחמה. יש להטיל ספק עד כמה דבריו של הרמב"ם בהלכה זו הן הלכה צרופה, שכן הרמב"ם נוהג לחתום את הלכותיו (הלכה זו היא האחרונה שבהלכות שמיטה) בדברים הגותיים ופחות בדברים הלכתיים זאת ועוד, היינו מצפים שהרמב"ם יכתוב את הדברים בצורה מפורשת בהלכות מלכים, שהן ההלכות המרכזיות העוסקות במלחמה.

היו שראו בהלכה זו כבסיס הלכתי לפטור את בני הישיבות משירות צבאי. אולם תמוה הדבר הכיזב ניתן לפטור סקטור שלם משירות צבאי מכח הלכה, שקובעת סטנדרט גבוה בלימוד תורה, שספק אם מתי מעט יכולים לעמוד בו. אנו ערב חג מתן תורה ובמהלך הלילה אנו מתגייסים ללימוד תורה. כפי שאמרנו קשה לעמוד בסטנדרט שהרמב"ם קבע במהלך כל השנה. אולם בליל החג שהוא מיוחד ללימוד תורה זו הזדמנות להיות חלק משבט הלוי לעמוד ולשרת את הקב"ה במשך לילה שלם ללא הפסקה בלימוד תורה.

הרב מאיר נהוראי, רב הקיבוץ הדתי משוואת יצחק

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
שמואל בן דב קלופמן ז"ל,
 נפטר ב-ט' בסיון. יהי זכרו ברוך!

עיצוב וייצור גופי תאורה
 דקורטיביים ופונקציונליים לבית ולמשרד

מנורות ברמן
 אומני תאורה

www.bergmanlamps.co.il | 09-9586729 | לחיאה פגישה עם מעצב תאורה

דתי פייג' לעסקים:
קידום עסקים באינטרנט בתקציב של כוס קפה
 לפרטים: 072-2400300

latipage
 דתי פייג'
 מה שמתאים לך בקליק
 עסקים, שירותים ובעלי מקצוע חבילות נופש, מלונות וצימרים. חתונה, שבת חתן, אטרקציות ועוד.

ממשיכים להנות מטיולי האיכות של אסיה טרוול ליעדים הקסומים בעולם
 מיטב המדריכים | מסלולים יחודיים | קבוצות קטנות

גאורגיה וארמניה מונבטה כולל הקווקז הגבוה 12/8 יום 6.7, 14.6, 9.8, 27.7	מונגוליה* בהרשה טבע ומפלים היסטוריה ומוזאונים 13 יום 20.6	ארה"ב מחוף לחוף וקנדה ארץ על כולל הגרנד קניון 22 ימים 4.6	היער השחור בהרשה אגמים, מפלים ועיירות קסומות 2/7, 24/6 ימים 2.7
סין הקלאסית מונבטה כולל הונג קונג ומקאו 16 יום 25.5	מוסקבה וסנט פטרבורג מונבטה לילות לבנים 8 ימים 29.7, 8.7, 17.6	אוזבקיסטן בהרשה ליבה של דרך המשי 9/7 ימים 29.7, 1.7, 27.5	הרי הרוקס הקנדיים בהרשה יערות, אגמים, קרחונים, מפלים בים • ביבשה • באוויר 11 יום 24.6

*מונגוליה - הרצאה ומצגת + קפה ועוגה 19/5 בשעה 18:00 במשרדי החברה בהרשה מראש

www.asiatravel.co.il | 03-5256677 | טל
 info@asiatravel.co.il | כתובתנו: אידלסון 7 תל אביב

ASIATRavel
 תיירות ונופש כשר

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת בחקתי

הפטרה: "ה' עזי ומעוזי" (ירמיהו טז, יט).

מברכים החדש: סיון

ראש חודש סיון ביום השלישי הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

המולד: יום שני, שעה 2, 11 דקות ו-5 חלקים.

אומרים "אב הרחמים" ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: פרק ו'

יום ראשון – כ"ח באייר – יום ירושלים

הרבנות הראשית לארץ ישראל קבעה את יום כ"ח באייר: "כיום חג, שמחה והודיה לה' על הישועה הגדולה והנשגבה של שחרור ואחדו ירושלים הבירה, בירת הנצח של עם ישראל כפי ששר דוד מלך ישראל 'ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו'. ומצוה גדולה לשמחו, לרקוד ולשיר ולעלות לרגל ירושלימה".

במוצאי שבת קודש, תפילת ערבית חגיגית כביום העצמאות. כך גם בתפילת שחרית ביום ראשון, כולל הלל שלם בברכה.

הערה: יום ירושלים יחול השנה ביום ראשון בשבוע, ותחילתו היא במוצאי שבת פרשת בחקתי. מועצת הרבנות הראשית לישראל החליטה: כדי למנוע חילולי שבת בהכנות לאירועים השונים, לא יתקיימו האירועים בליל מוצאי שבת, אלא ביום ראשון.

סדרי התפילות הם ללא שינוי. את התפילה הנאמרת בליל יום ירושלים יש לומר במוצאי שבת, ואת התפילה הנאמרת ביום ירושלים, יש לומר ביום ראשון בבקר, בתפילת שחרית, בככל שנה.

זמן קידוש לבנה: מליל שיש, ד' בסיון ועד ליל שלישי ט"ו בסיון.

תחנון: אין אומרים תחנון, אין מתענים ואין מזכירים נשמות מר"ח סיון (אז התחילו ההכנות למתן תורה) עד י"ג בסיון כיוון שימים אלו הם ימי תשלומים לקרבנות חג השבועות (שולחן ערוך תצד, ג, ומשנה ברורה). ויש נוהגים שלא לומר תחנון גם ביום י"ד בסיון (כף החיים תצד ס"ק נ, בן). אמנם מנהג הספרדים בירושלים שלא לומר תחנון רק עד סוף י"ב בסיון, ומנהג אשכנזים בארץ ישראל עד סוף יום י"ג בסיון (עיין כף החיים קלא ס"ק קז ובמנהגי אר"י עמוד סו ס"ע ה).

שבת פרשת במדבר

הפטרה: "והיה מספר בני-ישראל" (הושע ב, א).

במנחה אין אומרים "צדקתך".

במנחה פרקי אבות: פרק א'

חג השבועות

מוצאי שבת קודש: ליל חג השבועות מאחרים בתפילת ערבית, לקיים "שבע שבתות" תמימות התינה". (שולחן ערוך תצד, א ומשנה ברורה שם). אומרים "ותודיענו" והוא במקום "אתה חוננתנו". אם שכח לאומרו במקומו וזכר לפני שאמר "ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים", יאמר "ותודיענו" ואחר כך יאמר "והשיאנו". ואם הזכיר שם ה', אינו חוזר. (שולחן ערוך תקצט. כף החיים שם ס"ק ב).

ראוי לציין שאין לעשות כל מלאכה האסורה בשבת גם אם היא מותרת ביום טוב, עד שיאמר "ותודיענו" בתפילה, או אחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

הדלקת נרות לחג: צריך להדליק ביום שיש לפני כניסת השבת נר נשמה גדול, כדי שניתן יהיה להעביר ממנו אש לצורך הדלקת אש ביום טוב, ובפרט לצורך הדלקת נרות של יום טוב בליל יום טוב במוצאי שבת. בנוסף לכך צריך להכין, בערב שבת, שני זוגות פמוטים, זוג אחד להדלקת הנר בערב שבת, והשני שיהיה מוכן למוצאי"ק להדלקת נר יום טוב.

הנוהגים להדליק הנר בערב יום טוב בזמן כמו בערב שבת, לפני השקיעה, הפעם, במוצאי שבת, ינהגו כפי הנהגים להדליק הנרות כשחוזרים מבית הכנסת לפני קידוש, כדי למנוע חילול שבת. דהיינו יש להדליק רק אחרי צאת הכוכבים, אחרי שאמר, גם

האשה, "ותודיענו" או "ברוך המבדיל בין קודש לקודש". בהדלקת הנר מברכים להדליק נר של יום טוב, והאשה אומרת "שהחיינו". אם ברכה על הנרות לאחר הקידוש ושמעה "שהחיינו" בקידוש – לא תאמר פעם נוספת שהחיינו.

קידוש: בקידוש בערב החג אומרים חמש ברכות וסימנם יקנה"ז: יין – בורא פרי הגפן. קידוש – אשר בחר בנו... מקדש ישראל והזמנים. נר – ...בורא מאורי האש. הבדלה – ברוך... המבדיל... ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לקודש. זמן – שהחיינו. (שולחן ערוך תעג, א).

שכח וקידש קידוש לחג ללא הבדלה – יעשה הבדלה בשעה שזכר בתוך הסעודה: יקח כוס יין בידו ויברך "מאורי האש" ו"המבדיל". אם נזכר אחרי האוכל – יברך גם בורא פרי הגפן. יש הסוברים שאם לא הגיל לשתות יין בתוך הסעודה צריך גם כאן לברך בורא פרי הגפן. (כף החיים שם בשולחן ערוך ס"ק כג, כד).

תיקון ליל שבועות: נוהגים להיות ערים כל הלילה לומר תיקון ליל שבועות וללמוד תורה. אין לומר בשבת: "אני הולך לישון על מנת לאגוד כח להשאר עד בליל שבועות". אבל מותר לחשוב כך. (משנה ברורה רצ, ד).

זמן התפילה: תפילת העמידה שחרית, לכתחילה זמנה מהנץ החמה (משנה ברורה פט, א). המתפלל משעלה השחך, מכל מקום יצא, בדיעבד (שם ביאור הלכה פט).

אומרים יעלה ויבוא ואומרים הלל שלם (שולחן ערוך תצד, א). אחרי ההלל נוהגים בקהילות האשכנזים לקרוא מגילת רות (שולחן ערוך טז, ט ובמשנה ברורה). יש נוהגים כמנהג הגר"א לקרוא מתוך מגילה כתובה על קלף כספר תורה ומברכים לפני שתי ברכות: "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו".

בשעת הוצאת ספר תורה אומרים י"ג מידות ו"רבונו של עולם". בעדות המזרח נוהגים לקרוא ה"כתובה" – "יוד דודי לגנני". (יש קוראים 3 הקטעים הראשונים והאחרונים).

מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים ל-5 קרואים "בחודש השלישי" שבפרשת יתרו (שמות יט, א). למנהג האשכנזים פותחים את ספר התורה הראשון ובטרם יברך הכהן מכסים את ספר התורה במעיל ובעל הקריאה והקהל אומרים פיוט "אקדמות" (שולחן ערוך תצד, א ומשנה ברורה) פסוק בפסוק. רק אחר כך מברך הכהן ברכת התורה וקוראים קריאת היום.

בספר התורה השני קוראים למפטיר "וביום הביכורים" (במדבר כח, כו).

הפטרה: "ויהי בשלושים שנה" (יחזקאל א, א).

לאחר הפטרה אומרים בקהילות האשכנזים "זיכור" ו"אב הרחמים" (משנה ברורה תצד, ז).

בעדות המזרח יש קוראים עם תפילת מנחה מגילת רות, ויש שנהגו לקרוא בליל שבועות. כן נהגו לומר את ה"אזהרות" של רבי שלמה אבן גבירול (או ה"אזהרות" של רבי יצחק אלברצלוני).

מי שלא ישן כל הלילה כיצד ינהג בבקר:

אשכנזים: מברך את ברכות השחר ללא 'אלקי נשמה'; ברכות התורה, 'המעביר שינה מעיני', אותן אינו מברך, וישתדל לשומען מחבר שישן בלילה (משנה ברורה מו, כד ומז). החזון איש הציע למי שהיה ער ולמד בלילה, להמשיך ללמוד עד שימצא מי שיוציא אותו בברכות התורה. לגבי ברכת על נטילת ידיים ואשר יצר, ידאג להתפנות לפני התפילה ואז יאמר ברכת נטילת ידיים ואשר יצר (משנה ברורה ד, ג, ו-ל).

בני ספרד: לאחר חצות – יברך כל ברכות השחר, אפילו היה ער כל הלילה, פרט לברכת נטילת ידיים ואשר יצר, שלא יברכן אלא ישמע מחבר שישן. אם התפנה יברך רק אשר יצר. ברכות התורה יכול לברך, אבל משהאיר היום (כף החיים מו, מט. כך הורה למעשה הגר"ב צ"א אבא שאול).

עוד הלכות חשובות לחג – שבועות שחל ביום ראשון

קישוט עשבים – זכר למתן תורה שהיה בהר מלא ירק, שהרי כבר אמר הכתוב (שמות לג, ד): "אל ירעו אל מול הער ההוא" (רמ"א תצד, א). וטעם נוסף: באר שבחג השבועות נידונים על פירות האילן ויתפללו עליהם (באר היטב ס"ק ז). אין לשטוח בבית ו/ או בבית

הכנסת עשבים או ענפי אילן ביום שבת, יש לעשות כן ביום שישי אסור להוציא אוכל קפוא מהמקפיא ביום שבת בכדי שיופשר לסעודת יום טוב.

ישתדל להתפלל מנחה גדולה ביום שבת כדי לאכול בשעה מוקדמת סעודה שלישית, ואת סעודת החג יאכל בתאיבון. (שולחן ערוך תרט, ג). סעודה שלישית אחרי מנחה קטנה לא יאכל בה יותר מ"כביצה" לחם (כשתי פרוסות – רמ"א תקכט, א. משנה ברורה רצא, ז).

אין לערוך את השולחן ביום שבת לצורך החג. אין מכינים משבת לצורך החג. (כף החיים תמד, מה).

במוצאי יום טוב בהבדלה מברכים שתי ברכות: "הגפן" ו"המבדיל" (שולחן ערוך תצא, א).

שנת תשע"ה שנת שמיטה

הרב משה ביגל
רבה של מיתר

פירות בקדושת שביעית

והייתה שבת הארץ לכם לאכלה (ויקרא כה ו)

לאכלה אמר רחמנא ולא להפסד (פסחים נב ב)

בתורה לבורא עולם, אנו רואים שעצי הפרי החלו לתת את פירותיהם, לאחר החורף הגשום והמבורך. כפי שכבר כתבנו עצי פרי הצומחים בגינות ובחצרות של יהודים קדושים בקדושת שביעית. הפתרון של "היתר מכירה" מיועד רק לחקלאים כדי להגן על פרנסתם ולא לגינות נוי.

מה עושים עם העצים ופירותיהם?

הפירות של עצים אלו צריך להפקיר לפחות בפני שני אנשים

והבעלים רשאי לקחת גם לעצמו בכל יום כמות של פירות ליום.

אם עצי הפרי נמצאים בחצר פרטית של משפחה ניתן לומר לאנשים לבוא לקטוף או לקחת פירות רק בשעות מסוימות, הנוחות למשפחה, אמנם הפירות הן הפקו, אבל לא החצר ולא הפרטיות של המתגוררים בבית.

כפי שהבאנו בפתיחת פרק זה חז"ל למדו אותנו שפירות הקדושים בקדושת שביעית יש לאכול ולא לקלקל, לדעת הרמב"ן יש מצווה באכילה זו. (פסחים נב ב, רמב"ן בפירושו לויקרא כה ו). אחד ההסבר ים לכך, שמכיוון שהפירות אינם של בעלי הקרקע אלא של בורא העולם, אסור לנו לקלקל דבר שאינו שלנו. (הרב רימון בשם הרב בלומנצויג, שמיטה עמ' 201)

לכן צריך להשתדל שלא להשאיר שאריות מהפירות.

שאריות שאינן ראויות למאכל כמו קליפות או גרעינים מותר להשליך לאשפה.

ילדים שמשאירים גם חלקים מהפרי הראויים למאכל רצוי מאד לאכול את שאריות ולא להשחיתם לכן יש לתת להם חתיכות או פרוסות של הפרי ולא את כולו.

מותר לסחוט פירות למיץ, רק אם זו הדרך הרגילה להשתמש בפרי זה, ורצוי אם אפשר לאכול את שאריות הפרי.

שאריות מזון הראויות למאכל אסור לקלקל, לכן אין להשליך אותם לאשפה כי בדרך כלל מזון הנמצא באשפה מאוס בעיני הציבור ונחשב כמקולקל, גם אם אינו מקולקל באמת. (משפט כהן פה)

לכן הפתרון לשאריות מזון, הראויות למאכל, לפי סדר עדיפויות זה:

1. כלי מיוחד שבו שמים את שאריות המזון ומניחים אותם להירקב בעצמם ואח"כ ניתן לזרוק לאשפה.
2. לעטוף את שאריות המזון בשתי שקיות אטומות ולהשליך לאשפה.
3. להשליך לאשפה ללא שקיות אם אין ברירה אחרת (ע"פ בית הריב"ז א)

מרק שמכיל פירות בקדושת שביעית ולא ניתן לשים בכלי המיוחד מותר להניחו במטבח מחוץ למקרר וכאשר מתקלקל מעט להשליכו.

יה"ר שכשם שזכינו לאכול מקדושת שביעית וכשם שזכינו לאתחלתא דגאולת ירושלים, בשחרורה לאכול בשלטון נוכרי, כן נוכל לאכול בקדושה ובטהרה גם מהקרבנות שנקריב בבית המקדש, במהרה בימינו.

מקום בפרשה יחושע לבאי – מורה דרך

"מקוה ישראל ה'" (ירמיהו יז, מתוך הפטרה).

1860 קבוצת יהודים צרפתים הקימה בפאריז את אגודת 'כל ישראל חברים'. למזכיר נבחר קרל נטר, לקרל היה רעיון להקים ביי"ס חקלאי בארץ ישראל. 1868 הוא מגיע ליפו, ממנה לירושלים, מכנס יהודים ומציע להם להקים ביי"ס חקלאי ולהעניק לבוגריו קרקעות, היה זה אז רעיון מהפכני. שנתיים אח"כ כשחזר ארצה עם אישור מהסולטאן להקמת בית הספר גילה שאנשי ירושלים לא מתלהבים ממנו, אך הוא החליט להקים אותו ויהי מה, גם אם יהיה בו רק תלמיד אחד, ואכן היה רק אחד ניסים בכור אלחדיף. ניסים שעלה ארצה מרודוס עם אמו, התייתם מאביו בגיל שנה וחצי. לימים היה אגרונום והמוכתר של המושבה יסוד המעלה.

קבר נטר

שניהם התגוררו במערה שבמרכז מקוה ישראל, היה זה 12 שנה לפני שהחלה העליה הראשונה. העולים לא היו אנשי אדמה ובמקוה ישראל התקיימה הכשרתם לחיי אדמה.

בשנת 1882 הגיעו הנה חבלי"ויים ושהו כאן במשך כמה חודשים לפני שהקימו את המושבה גדרה, לא פחות מ-50 גרעיני התיישבות הוכשרו כאן, בעזרת אגרונומים צרפתיים שאקלמו כאן חוטה, ירקות

ומיני עצים. למשל האקליפטוס הראשון בארץ. כעבור 23 שנה חנך יוסף דייגו את היקב של מקוה, הוא לא עמד בתחרות מול יקבי הברון רוטשילד, אבל כשהרצל ביקר כאן במסעו לא"י לפגוש את הקיסר הגרמני וילהלם ה-2 הוא עוד הספיק לשתות מיין מקוה ישראל.

הרצל בא לכאן מפני שהדרך מיפו לירושלים עברה ממזרח למקוה ישראל, כביש 42 של ימינו. כשהגיעה השיירה ניגש הרצל אל היקסר והצלם צילם, אך אבוי, הוא הצליח לצלם את כף רגלו של הרצל ולא את כל גופו, טעות זו תוקנה עד מהרה בצילום נוסף שנעשה להרצל על גג האכסניה בירושלים אליה הגיע לאחר מכן, ומונטאז' פשוט איחד את שתי התמונות לאחת.

1914 החלה מלחמת העולם הראשונה והשלטון בארץ התחלף, למקוה מונה מנהל ישראל אליהו קראוזה בעצמו בוגר הכפר. הוא קבע שהלימודים יתקיימו בעברית, המורה היה יהושע מרגולין שחיבר את התלמידים לארץ בעזרת המצאה חדשה – טיול שנתי. 1926 הוקם כאן בסיס של ההגנה, נערכו השבועות ואימונים. כל זה נעצר בפרוץ מלחמת העולם השנייה, בוגרי הכפר התגייסו לצבא הבריטי ומקוה ישראל קטטה לילדים שנצלו מצפרי הנאצים. זה מה שהביא ליצירת כובע הטמבל ארבעה משולשי בד שנתפרו כדי לייצר את הכובע שהפך עד מהרה לסמלו של שרוליק הקטן והממזר בקריקטורות של דוש.

בתחילת מלחמת העצמאות הפך מקוה ישראל לגבול, בין אבו כביר, סלמה ויאזור, על הדרך לירושלים. שבעה נוטרים שאבטחו שיירה לירושלים נהרגו באש שנפתחה ממארב מול הכפר יאזור.

במבנה המכניקה של מקוה בו יוצרו ותוקנו מכונות חקלאיות, החלו לייצר נשק. המרגמה דוידקה פרי המצאתו של המורה דוד ליבוביץ' ועוד. המלחמה הסתיימה ושטחי הנדל"ן של מקוה ישראל הפכו לאטרקטיביים לזוזמים. בשנת 1976 חוקק חוק מקוה ישראל שמגן על אדמותיו ומותירם כפאראק טבע פתוח, ומאז יושבת כאן

הנהלת המועצה לתיירות ושימור כתאים.

כיום לומדים כאן מאות תלמידים, דתיים ושאינם, מהארץ ועולים.

בית ספר לחקלאות ועבודת האדמה.